

Fremsat den 29. februar 2008 af forsvarsministeren (Søren Gade Jensen)

Forslag

til

Lov om Danmarks tiltrædelse af Det Internationale Atom Energi Agents konvention om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde

§ 1. Det Internationale Atom Energi Agents (IAEA) konvention af 26. september 1986 om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde (Bistandskonventionen), jf. bilag 1 til denne lov, gælder her i landet.

§ 2. Forsvarsministeren kan fastsætte regler om modtagelse af international katastrofebistand i Danmark i henhold til konventionens bestemmelser i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde.

§ 3. Artikel 8, stk. 2, litra a, finder ikke anvendelse i tilfælde, hvor den bistandsydende stats personel og det personel, der arbejder på vegne af den bistandsydende stat, har handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

§ 4. Den bistandsydende stats personel og det personel, der arbejder på vegne af den bistandsydende stat, fritages for pligten til at betale skat i Danmark af indkomst i forbindelse med udøvelsen af deres bistandsopgaver, medmindre de pågældende er omfattet af kildeskattelovens § 1.

§ 5. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler til gennemførelse af konventionens artikel 8, stk. 2, litra b.

§ 6. Forvolder den bistandsydende stat eller andre juridiske personer eller personer, der handler på vegne af denne, under udførelsen af bistand i Danmark skader eller dødsfald, som efter dansk ret medfører erstatningsansvar, udbetales erstatning af forsvarsministeren.

Stk. 2. Ved dødsfald eller personskaade på den bistandsydende stats personel eller personer, der handler på vegne af den bistandsydende stat, og ved tab eller skade på udstyr eller materialer, der ikke er til forbrug, og som anvendes til brug for bistanden, udbetales erstatning af forsvarsministeren, hvis der efter dansk ret er erstatningsansvar.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse ved dødsfald eller skade forvoldt ved grov uagtsomhed.

§ 7. Loven træder i kraft 1. juni 2008.

§ 8. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Konvention om bistand i tilfælde af nukleare ulykker

eller radiologiske nødstilfælde

DE STATER, DER TILSLUTTER SIG NÆRVÆRENDE KONVENTION,

ER OPMÆRKSOMME PÅ, at der finder nuklear aktivitet sted i en række stater,

HAR KONSTATETERET, at der er truffet og bliver truffet omfattende forholdsregler for at sikre et højt sikkerhedsniveau ved nuklear aktivitet, idet det tilstræbes at forhindre nukleare ulykker og minimere følgerne af en eventuel sådan ulykke,

ØNSKER at styrke yderligere internationalt samarbejde omkring sikker udvikling og anvendelse af atomenergi,

ER OVERBEVIST om behovet for en international ramme, der vil lette hurtig tilvejebringelse af bistand i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde for at mindske følgerne heraf,

FINDER det nyttigt at indgå bilaterale og multilaterale aftaler om gensidig bistand på dette område,

HAR KONSTATETERET, at det Internationale Atomenergiagentur udvikler retningslinjer for aftaler om gensidig bistand i krisesituationer i forbindelse med en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde,

ER BLEVET ENIGE om følgende:

Artikel 1

Almindelige bestemmelser

1. De konventionskontraherende stater samarbejder indbyrdes og med det Internationale Atomenergiagentur (herefter benævnt »Agenturet«) i overensstemmelse med denne konventions bestemmelser, med henblik på at lette hurtig bistand i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde for at mindske følgerne deraf og for at beskytte liv, ejendom og miljø fra følgerne af radioaktive udslip.

2. For at lette samarbejdet, kan de konventionskontraherende stater indgå bilaterale eller multilaterale aftaler, eller hvor det anses for hensigtsmæssigt en kombination af sådanne aftaler for at forhindre eller mindske person- og tingsskader som følge af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde.

3. De konventionskontraherende stater anmoder Agenturet, der handler inden for rammerne af dets vedtægter, om i overensstemmelse med denne konventions bestemmelser at bestræbe sig mest muligt på at fremme, lette og støtte samarbejdet mellem de konventionskontraherende stater.

Artikel 2

Bistandsydelse

1. Såfremt en konventionskontraherende stat har behov for bistand i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde, hvad enten ulykken eller krisesituationen opstår inden for eller uden for dens territorium, jurisdiktion eller myndighed, kan den anmode om bistand fra en hvilken som helst anden konventionskontraherende stat, enten direkte eller gennem Agenturet, samt fra Agenturet, eller, hvor det skønnes hensigtsmæssigt, fra andre internationale tværstatslige organisationer (herefter benævnt »internationale organisationer«).

2. En konventionskontraherende stat, der anmoder om bistand, skal specificere omfanget og beskaffenheden af den ønskede bistand, samt hvor det er muligt, give den bistandsydende part de nødvendige oplysninger for at kunne fastslå, i hvor stort omfang den er i stand til at imødekomme anmodningen. I tilfælde af at det ikke er muligt for den bistandssøgende stat at specificere omfanget og beskaffenheden af den ønskede bistand, skal den bistandssøgende stat og den bistandsydende stat i samråd fastlægge omfanget og beskaffenheden af den ønskede bistand.

3. Enhver konventionskontraherende stat, som modtager en anmodning om bistand, skal omgående beslutte sig og meddele den bistandssøgende konventionskontraherende stat, enten direkte eller gennem Agenturet, om den er i stand til at yde den bistand, der anmodes om, samt angive omfanget og betingelserne for den eventuelle bistand.

4. De konventionskontraherende stater skal så vidt muligt udpege og give Agenturet meddelelse om eksperter, udstyr og materialer, der kan stilles til rådighed for ydelse af bistand til andre konventionskontraherende stater i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde samt betingelserne, herunder de økonomiske betingelser for ydelsen af denne bistand.

5. Alle konventionskontraherende stater kan anmode om bistand i forbindelse med medicinsk behandling eller midlertidig flytning af mennesker, der er involveret i en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde, til en anden stats territorium.

6. Agenturet skal, i overensstemmelse med vedtægterne og denne konventions bestemmelser, besvare en konventionskontraherende stats eller en medlemsstats anmodning om bistand i tilfælde af nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde, ved:

- a) at stille passende ressourcer til rådighed til dette formål;
- b) øjeblikkelig at videresende anmodningen til andre stater og internationale organisationer, der i overensstemmelse med Agenturets oplysninger kan være i besiddelse af de nødvendige ressourcer; samt
- c) efter anmodning fra den bistandssøgende stat at koordinere bistanden på det internationale niveau, der således måtte blive tilgængeligt.

Artikel 3

Ledelse og anvisning af bistand

Såfremt ikke andet er besluttet:

- a) skal ansvaret for den generelle ledelse, kontrol, koordination og styring af bistanden påhvile den bistandssøgende stat inden for dennes territorium. Den bistandsydende part bør, hvis bistanden involverer mandskab, i samråd med den bistandssøgende stat udpege den person, der skal lede og umiddelbart påtage sig at føre tilsyn med personalets arbejde og det til rådighed stillede udstyr. Den udpegede person skal føre tilsyn i samarbejde med de relevante myndigheder i den bistandssøgende stat.
- b) den bistandssøgende stat skal, så vidt muligt, stille lokalt udstyr og bistand til rådighed for at sikre en rigtig og effektiv administration af bistanden. Den skal endvidere sikre beskyttelse af mandskab, udstyr og materialer, der bringes ind på dens territorium af eller på vegne af den bistandsydende stat til dette formål;
- c) ejendomsretten til udstyr og materialer, der stilles til rådighed af parterne i løbet af bistandsperioden, forbliver uændret, og der skal ske tilbagelevering;
- d) en konventionskontraherende stat, der yder bistand som svar på en anmodning i henhold til artikel 2, stk. 5, skal koordinere denne bistand inden for dens territorium.

Artikel 4

Kompetente myndigheder og kontaktsadresser

1. Enhver konventionskontraherende stat forpligter sig til enten direkte eller gennem Agenturet at oplyse Agenturet og andre konventionskontraherende stater om dens kompetente myndigheder og kontaktsadresse, der er bemyndiget til at fremsætte og modtage anmodninger og acceptere tilbud om bistand. Disse kontaktsadresser og et centralt sted inden for Agenturet skal til enhver tid være tilgængelige.

2. Enhver konventionskontraherende stat skal straks informere Agenturet om eventuelle ændringer i de i stk. 1 omtalte oplysninger.

3. Agenturet skal regelmæssigt og hurtigt videregive de i stk. 1 og 2 omtalte oplysninger til konventionskontraherende stater, medlemsstater og vedkommende internationale organisationer.

Artikel 5

Agenturets opgaver

I overensstemmelse med artikel 1, stk. 3, og uden præjudice for andre bestemmelser i denne konvention, anmoder de konventionskontraherende stater Agenturet om at:

- a) indsamle og udsende oplysninger til konventionskontraherende stater og medlemsstater om følgende:
 - 1) eksperter, udstyr og materiale, der kan stilles til rådighed i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde;
 - 2) metoder, teknikker og tilgængelige forskningsresultater i forbindelse med reaktioner på nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde;
- b) yde bistand til en konventionskontraherende stat eller en medlemsstat, når de anmodes herom i forbindelse med nedenstående eller andre relevante anliggender:
 - 1) forberedelse af både beredskabsplaner i tilfælde af nukleare ulykker og radiologiske nødstilfælde, samt den relevante lovgivning;
 - 2) udvikling af hensigtsmæssige uddannelsesprogrammer for mandskabet, så det kan beskæftige sig med nukleare ulykker og radiologiske nødstilfælde;
 - 3) videresendelse af anmodninger om bistand og relevante oplysninger i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde;
 - 4) udvikling af hensigtsmæssige programmer, procedurer og standarder til overvågning af stråling;
 - 5) undersøgelse af muligheden for at oprette hensigtsmæssige systemer til undersøgelse af stråling;
- c) stille behørig ressourcer til at foretage en indledende vurdering af ulykken eller krisesituationen til rådighed for en konventionskontraherende stat eller en medlemsstat, der anmoder om bistand i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde;
- d) tilbyde gode kontorer til de konventionskontraherende stater og medlemsstater i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde;
- e) oprette og opretholde forbindelse med de relevante internationale organisationer, med det formål at opnå og udveksle hensigtsmæssige oplysninger og data, samt udfærdige en liste over sådanne organisationer, der står til rådighed for konventionskontraherende stater, medlemsstater og de nævnte organisationer.

Artikel 6

Fortrolighed og offentlige erklæringer

1. Den bistandssøgende stat og den bistandsydende stat skal beskytte fortroligheden af en hvilken som helst oplysning, der bliver tilgængelig for dem i forbindelse med bistand i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde. Sådanne oplysninger kan alene anvendes med det formål at yde den aftale bistand.

2. Den bistandsydende stat skal gøre sit yderste for at sikre koordination med den bistandssøgende stat, før den offentliggør oplysninger om bistand, der ydes i forbindelse med en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde.

Artikel 7

Refusion af omkostninger

1. En bistandsydende stat kan tilbyde bistand uden omkostninger for den bistandssøgende stat. Ved overvejelse om bistandsydelse på dette grundlag skal den bistandsydende stat tage følgende i betragtning:

- a) beskaffenheden af den nukleare ulykke eller det radiologiske nødstilfælde;
- b) oprindelsesstedet for den nukleare ulykke eller det radiologiske nødstilfælde;
- c) behovene i udviklingslande;
- d) de specielle behov i lande uden atominstallationer; samt
- e) andre relevante faktorer.

2. Når der ydes enten hel eller delvis bistand mod refusion, skal den bistanðssøgende stat refundere den bistanðsydende stat omkostningerne i forbindelse med tjenesteydelser fra personer eller organisationer, der handler på vegne af den, samt udgifter i forbindelse med bistanðen, i den udstrækning disse ikke afholdes direkte af den bistanðssøgende stat. Med mindre andet er aftalt, skal refusion finde sted umiddelbart efter at den bistanðsydende stat har fremlagt sin anmodning om refusion til den bistanðssøgende stat, og med hensyn til andre omkostninger end lokale omkostninger skal disse overføres frit.

3. Uanset det i stk. 2, anførte kan den bistanðsydende stat til enhver tid helt eller delvis give afkald på eller aftale at udsætte refusionen. Ved overvejelse af afkald eller udsættelse skal bistanðsydende stater tage udviklingslandes behov behørigt i betragtning.

Artikel 8

Privilegier, immunitet og udstyr

1. Den bistanðssøgende stat skal give den bistanðsydende stats mandskab og det mandskab, der arbejder på vegne af den bistanðsydende stat, de nødvendige privilegier, immunitet og udstyr til udførelse af deres bistanðsopgaver.

2. Den bistanðssøgende stat skal yde følgende privilegier og immunitet til den bistanðsydende stats mandskab og det mandskab, der arbejder på vegne af den bistanðsydende stat, som er blevet bekendtgjort for og godkendt af den bistanðssøgende stat:

- a) immunitet over for anholdelse, tilbageholdelse og retsforfølgning, samt den bistanðssøgende stats strafferetlige, civilretlige og administrative jurisdiktion, med hensyn til handlinger eller forsømmelser i forbindelse med udførelsen af deres pligter; og
- b) fritagelse for beskatning, afgifter, o.l. bortset fra afgifter, der normalt er inkluderet i varepriser eller udførte tjenesteydelser, med hensyn til udførelsen af deres bistanðsopgaver.

3. Den bistanðssøgende stat skal:

- a) fritage den bistanðsydende stat for beskatning, afgifter, o.l. på udstyr og ejendele, som den bistanðsydende stat bringer ind på den bistanðssøgende stats territorium med det formål at yde bistand; samt
- b) give immunitet over for konfiskation, beslaglæggelse eller tvangsudlevering af dette udstyr og disse ejendele.

4. Den bistanðssøgende stat skal sikre tilbageleveringen af dette udstyr og disse ejendele. Såfremt den bistanðsydende stat anmoder herom, skal den bistanðssøgende stat så vidt muligt sørge for den nødvendige rensning af udstyr, der anvendes i forbindelse med bistanðen, før det leveres tilbage.

5. Den bistanðssøgende stat skal lette adgangen til, ophold på og adgang fra dens nationale territorium for det i stk. 2 omtalte mandskab og for udstyr og ejendele, der anvendes i bistanðen.

6. Det kræves intetsteds i denne artikel, at den bistanðssøgende stat skal give sine statsborgere og permanente indbyggere de i de ovenstående stk. nævnte privilegier og immunitet.

7. Uden præjudice for privilegierne og immuniteten har alle, der nyder sådanne privilegier og immunitet i henhold til denne artikel, pligt til at respektere den bistanðssøgende stats love og bestemmelser. De har ligeledes pligt til ikke at blande sig i den bistanðssøgende stats indre anliggender.

8. Intet i denne artikel kan være til skade for rettigheder og pligter med hensyn til privilegier og immunitet, der følger af andre internationale aftaler eller almindelig international ret.

9. En stat kan, når den underskriver, ratificerer, accepterer, godkender eller tiltræder denne konvention, erklære, at den ikke betragter sig som helt eller delvis bundet af stk. 2 og 3.

10. En konventionskontraherende stat, som har afgivet en erklæring i overensstemmelse med stk. 9, kan til enhver tid trække denne tilbage ved at give depositaren meddelelse herom.

Artikel 9

Transport af mandskab, udstyr og ejendele

Alle konventionskontraherende stater skal efter anmodning fra den bistandssøgende eller bistandsydende stat søge at lette transporten af behørigt anmeldt mandskab, udstyr og ejendele, der anvendes ved udførelsen af bistanden, gennem deres territorier til og fra den bistandssøgende stat.

Artikel 10

Krav og erstatning

1. De konventionskontraherende stater skal have et tæt samarbejde for at lette afgørelsen af tvistigheder og afviklingen af krav i henhold til denne artikel.

2. Medmindre andet er aftalt, skal en bistandssøgende stat i forbindelse med dødsfald eller personskaade, skade på eller tab af ejendele, eller skade på miljøet, som er indtruffet på dens territorium eller i et område underlagt dens jurisdiktion eller myndighed ved tilvejebringelsen af den anmodede bistand:

- a) ikke anlægge sag mod den bistandsydende stat eller personer eller andre juridiske personer, der handler på vegne af denne;
- b) påtage sig ansvaret for at behandle tvistigheder og krav, der er fremført af tredjemand mod den bistandsydende stat eller mod personer eller andre juridiske personer, der handler på vegne af denne;
- c) holde den bistandsydende stat eller personer eller andre juridiske personer, der handler på vegne af denne, uberørte af tvistigheder og krav som omtalt i litra b); og
- d) yde den bistandsydende stat eller personer eller andre juridiske personer, der handler på vegne af denne, erstatning:
 - 1) ved dødsfald eller personskaade på den bistandsydende stats mandskab eller personer, der handler på vegne af denne;
 - 2) ved tab eller skade på udstyr eller materialer, der ikke er til forbrug, og som vedkommer bistanden; undtagen er tilfælde af forsætlig forseelse begået af de personer, som har forårsaget død, personskaade, tab eller skade.

3. Denne artikel forhindrer ikke erstatning eller skadesløsholdelse i henhold til internationale aftaler eller en stats nationale lovgivning, der finder anvendelse i denne forbindelse.

4. Det fremgår ikke af denne artikel, at den bistandssøgende stat skal anmodes om at bringe stk. 2 helt eller delvis i anvendelse over for sine statsborgere eller permanente indbyggere.

5. En stat kan, når den underskriver, ratificerer, accepterer eller tiltræder denne konvention, erklære:

- a) at den ikke anser sig for bundet, helt eller delvis, af stk. 2;
- b) at den ikke, i tilfælde af grov uagtsomhed begået af personer, som har forårsaget død, personskaade, tab eller skade, vil anvende stk. 2, hverken helt eller delvist.

6. En konventionskontraherende stat, der har fremsat en erklæring i overensstemmelse med stk. 5, kan til enhver tid tilbagekalde den ved at give depositaren meddelelse herom.

Artikel 11

Bistandens ophør

Den bistandssøgende stat eller den bistandsydende stat kan til enhver tid efter hensigtsmæssig konsultation og skriftlig meddelelse, anmode om ophør af bistand, der er modtaget eller ydet i henhold til denne konvention. Når anmodningen er fremsat, skal de involverede parter i samråd tilrettelægge en behørig afslutning af bistanden.

Artikel 12

Forholdet til andre internationale aftaler

Denne konvention berører ikke de konventionskontraherende staters gensidige rettigheder og pligter ifølge de eksisterende internationale aftaler, som vedrører anliggender, der er omfattet af nærværende konvention, eller ifølge fremtidige internationale aftaler, der er indgået i overensstemmelse med denne konventions målsætning og formål.

Artikel 13

Bilæggelse af tvistigheder

1. I tilfælde af en tvistighed mellem konventionskontraherende stater eller mellem en konventionskontraherende stat og Agenturet om fortolkningen og anvendelsen af denne konvention, skal tvistighedens parter konferer med det formål at bilægge tvistigheden ved forhandling eller på anden fredelig måde, som måtte være acceptabel for parterne.

2. Såfremt en tvistighed af denne art mellem konventionskontraherende stater ikke kan bilægges inden for et år fra anmodning om konsultation i henhold til stk. 1, vil den efter anmodning fra en af parterne i tvistigheden, blive henvist til voldgiftsavgørelse eller til afgørelse ved Den Internationale Domstol. Hvis en tvistighed henvises til voldgiftsavgørelse og parterne ikke inden for seks måneder fra datoen for anmodning, er enige om vilkårene for voldgiften, kan en part anmode præsidenten for Den Internationale Domstol eller De forenede Nationers generalsekretær om at udnævne en eller flere voldgiftsmænd. Hvis der foreligger modstridende anmodninger fra tvistighedens parter, skal anmodningen til De forenede Nationers generalsekretær have fortrinsret.

3. Når nærværende konvention underskrives, ratificeres, accepteres, godkendes eller tiltrædes, kan en stat erklære, at den ikke anser sig for at være bundet af den eller begge de i stk. 2 omtalte procedurer til bilæggelse af tvistigheder. De øvrige konventionskontraherende stater er da ikke bundet af en procedure til bilæggelse af tvistigheder, der er omtalt i stk. 2, og som omfatter en konventionskontraherende stat, som har afgivet en sådan erklæring.

4. En konventionskontraherende stat, som har fremsat en erklæring i overensstemmelse med stk. 3, kan til enhver tid trække den tilbage ved at give depositaren meddelelse herom.

Artikel 14

Ikrafttrædelse

1. Denne konvention kan underskrives af alle stater samt Namibia, der er repræsenteret af De forenede Nationers »Council for Namibia«, i det Internationale Atomenergiagenturs hovedkvarter i Wien og i De forenede Nationers hovedkvarter i New York fra henholdsvis 26. september 1986 og 6. oktober 1986 indtil dens ikrafttræden eller inden for tolv måneder, idet den længste af disse perioder skal være gældende.

2. En stat og Namibia, repræsenteret af De forenede Nationers »Council for Namibia«, kan udtrykke deres samtykke til at være bundet af denne konvention enten ved underskrift eller ved deponering af

et ratifikations-, accept eller godkendelsesdokument efter underskrift foretaget under forudsætning af ratifikation, accept eller godkendelse, eller ved deponering af et tiltrædelsesdokument. Ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesdokumenterne deponeres hos depositaren.

3. Denne konvention træder i kraft tredive dage efter, at tre stater har accepteret at være bundet af den.

4. Denne konventionen træder i kraft for en stat, der accepterer at være bundet af den efter dens ikrafttræden, tredive dage efter den pågældende stats acceptdag.

5.

- a) Denne konvention er tilgængelig for tiltrædelse som anført i denne artikel for internationale organisationer og regionale integrationsorganisationer oprettet af suveræne stater, der har myndighed med hensyn til forhandling, indgåelse og gennemførelse af internationale aftaler om de i denne konvention omhandlede anliggender.
- b) I sager, der falder inden for sådanne organisationers kompetence, skal disse på egne vegne udøve de rettigheder og opfylde de forpligtelser, som denne konvention tillægger de konventionskontraherende stater.
- c) Når en organisation deponerer sit tiltrædelsesdokument, skal den til depositaren afgive en erklæring, der angiver omfanget af dens kompetence for så vidt angår denne konventions anliggender.
- d) En sådan organisation har ikke flere stemmer end dem, den har i kraft af sin medlemsstatus.

Artikel 15

Midlertidig anvendelse

Ved underskrivelsen eller på et senere tidspunkt før denne konvention træder i kraft, kan en stat erklære, at den vil bringe denne konvention i anvendelse midlertidigt.

Artikel 16

Ændringer

1. En konventionskontraherende stat kan fremkomme med forslag til ændring af denne konvention. En foreslåede ændring skal tilstilles depositaren, der straks vil lade den cirkulere til alle de øvrige konventionskontraherende stater.

2. Såfremt et flertal af de konventionskontraherende stater anmoder depositaren om at indkalde til en konference for at overveje de foreslåede ændringer, skal depositaren invitere alle konventionskontraherende stater til at deltage i sådan en konference, som tidligst må begynde tredive dage efter, at invitationerne er udsendt. En ændring, der vedtages på konferencen af mindst to tredjedele af alle de konventionskontraherende stater, nedskrives i en protokol, der er tilgængelig for underskrift i Wien og New York for alle konventionskontraherende stater.

3. Protokollen træder i kraft tredive dage efter, at tre stater har erklæret sig indforstået med at være bundet af den. For hver stat, der har erklæret sig indforstået med at være bundet af protokollen efter dens ikrafttræden, træder protokollen i kraft tredive dage efter denne tilkendegivelse.

Artikel 17

Udtrædelse

1. En konventionskontraherende stat kan udtræde af denne konvention ved skriftlig meddelelse herom til depositaren.

2. Udtrædelsen vil få virkning et år efter, at depositaren har modtaget meddelelsen.

*Artikel 18**Depositaren*

1. Agenturets generaldirektør er denne konventionens depositar.
2. Agenturets generaldirektør skal uopholdeligt give meddelelse til de konventionskontraherende stater og alle andre stater om følgende:
 - a) alle denne konventions underskrifter og enhver ændringsprotokol;
 - b) alle deponeringer af ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesdokumenter i forbindelse med denne konvention samt en hvilken som helst ændringsprotokol;
 - c) erklæringer eller tilbagekaldelser deraf i overensstemmelse med artiklerne 8, 10 og 13;
 - d) erklæringer om midlertidig anvendelse af denne konvention i overensstemmelse med artikel 15;
 - e) ikrafttrædelse af denne konvention og af eventuelle ændringer hertil; samt
 - f) udtrædelse i henhold til artikel 17.

*Artikel 19**Autentiske tekster og bekræftede genparter*

Denne konventionens originaltekster, hvoraf den arabiske, kinesiske, engelske, franske, russiske og spanske tekst er lige autentiske, deponeres hos det Internationale Atomenergiagenturs generaldirektør, som skal sende bekræftende genparter til konventionskontraherende stater samt alle andre stater.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne konvention, der er tilgængelig for underskrift i henhold til artikel 14, stk. 1.

TILTRÅDT af det Internationale Atomenergiagenturs repræsentantsskabs ekstraordinære samling i Wien den seks og tyvende september nitten hundrede og seks og firs.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets formål og baggrund

Lovforslagets formål er at skabe grundlag for Danmarks tiltrædelse af konventionen af 26. september 1986 om bistand i tilfælde af en nuklear ulykke eller radiologiske nødstilfælde (Bistandskonventionen).

Med en vedtagelse af lovforslaget giver Folketinget sit samtykke efter Grundlovens § 19, stk. 1, til, at Danmark tiltræder konventionen om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologisk nødstilfælde.

Som led i opfølgningen af ulykken på Tjernobyl atomkraftværket i 1986 afholdt Det Internationale Atomenergiagentur (IAEA) en ekspertkonference med henblik på udarbejdelse af internationale aftaler om bl.a. bistand i tilfælde af nukleare uheld. Tjernobyl-ulykken med dens vidtrækkende konsekvenser viste tydeligt et behov for at kunne rekvirere bistand på tværs af landegrænserne for på kvalificeret vis at kunne kortlægge og imødegå de radiologiske konsekvenser af et nukleart uheld.

Med Bistandskonventionen tilvejebringes rammerne for et velkoordineret og hurtigt etablerbart internationalt samarbejde i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde. Konventionskontraherende stater forventes at samarbejde såvel indbydes som med IAEA med det formål at beskytte liv, ejendom og miljø mod skadevirkningerne af en nuklear eller radiologisk katastrofe.

Konventionskontraherende stater kan anmode om bistand direkte ved andre konventionskontraherende stater eller lade anmodningen gå via IAEA. Bistand kan også ydes centralt fra IAEA eller fra andre internationale organisationer, der har tiltrådt konventionen. I Bistandskonventionen gives der endvidere mulighed for, at der indgås bilaterale eller multilaterale aftaler, hvor det skønnes hensigtsmæssigt for at opfylde konventionens formål. IAEA fører til stadighed opdaterede lister med oplysninger om de konventionskontraherende staters personel og udstyr, som vil kunne indsættes i en bistandssituation.

Ved fremsættelse af en anmodning afgør hver enkelt konventionskontraherende stat om denne har mulighed for at yde den bistand, der er anmodet om. Bistand kan ydes uden omkostninger for den bistandssøgende stat, f.eks. under hensyntagen til udviklingslandes forhold og de særlige forhold der gør sig gældende for ikke-atomkraftstater.

Bistandskonventionen blev undertegnet af 55 lande, herunder af Danmark (med ratifikationsforbehold) på IAEA's generalforsamling den 26. september 1986. På nuværende tidspunkt er konventionen trådt i kraft i 92 lande.

2. Bistandskonventionen

Med konventionen tilvejebringes en international ramme for samarbejdet vedrørende bistand i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde. Hermed sikres muligheden for at kunne reagere hurtigt og effektivt på interna-

tionalt plan, således at følgerne af en nuklear eller et radiologisk nødstilfælde mindskes mest muligt, jf. præamblen.

Formålet med konventionen er at sikre et samarbejde mellem konventionskontraherende stater og IAEA med henblik på at lette hurtig bistand i tilfælde af en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde for at mindske følgerne deraf og for at beskytte liv, ejendom og miljø fra følgerne af radioaktive udslip. For at lette samarbejdet mellem konventionskontraherende stater kan der indgås bilaterale eller multilaterale aftaler om bistand, hvor dette anses for hensigtsmæssigt, jf. artikel 1.

En konventionskontraherende stat kan anmode om bistand fra en hvilken som helst anden konventionskontraherende stat, enten direkte eller gennem IAEA, fra IAEA eller fra andre internationale tværstatslige organisationer. Dette gælder uanset om ulykken eller krisesituationen opstår inden for eller uden for den bistandssøgende stats territorium, jurisdiktion eller myndighed. Således vil også ulykker, der sker uden for en stats grænser kunne begrunde en anmodning om assistance, såfremt der er risiko for spredning af forurening til den bistandssøgende stat. Omfanget af bistanden skal specificeres således, at den bistandsydende part kan fastslå om, og i givet fald i hvor stort omfang, den er i stand til at imødekomme anmodningen. Denne beslutning skal træffes omgående, og meddelelse herom samt eventuelle betingelser skal gives direkte til den bistandssøgende stat eller til IAEA. Bistandskonventionen etablerer ikke en pligt til at yde bistand, idet konventionen fastslår, at der i alle situationer skal foretages en vurdering, inden beslutning om bistand træffes. En konventionskontraherende stat kan således vælge at afslå en anmodning om bistand, hvis det vurderes, at alle ressourcer skal anvendes nationalt.

Konventionskontraherende stater skal løbende give IAEA meddelelse om eksperter, udstyr og materialer, der kan stilles til rådighed for ydelse af bistand i andre konventionskontraherende stater samt eventuelle betingelser, herunder økonomiske, for ydelse af bistand. IAEA skal være koordinator for bistanden på det internationale niveau, jf. artikel 2.

Den bistandssøgende stat har ansvaret for den generelle ledelse, kontrol, koordination og styring af bistanden. Hvis bistanden ydes som mandskab bør staterne i samråd udpege en person, der skal lede og umiddelbart påtage sig at føre tilsyn med personellet arbejde og det til rådighed stillede udstyr. Det påhviler den bistandssøgende stat at sikre beskyttelse af mandskab, udstyr og materialer, der bringes ind på dens territorium af eller på vegne af en bistandsydende stat og ejendomsretten forbliver uændret, jf. artikel 3.

Der skal i alle konventionskontraherende stater udpeges en kompetent myndighed, der er bemyndiget til at fremsætte og modtage anmodninger og acceptere tilbud om bistand. Endvidere skal der udpeges en kontaktadresse, der til enhver tid er tilgængelig for IAEA, jf. artikel 4.

En række opgaver for IAEA beskrives i artikel 5. IAEA skal bl.a. indsamle og udsende oplysninger om tilgængelige

forskningsresultater mv., yde bistand til konventionskontraherende stater i forbindelse med udfærdigelse af beredskabsplaner og lovgivning samt stille ressourcer til rådighed til at foretage en indledende vurdering af en ulykke eller krisesituation for en konventionskontraherende stat, jf. artikel 5.

Både den bistandssøgende stat og den bistandsydende stat skal beskytte fortroligheden af en hvilken som helst oplysning, der bliver tilgængelig i forbindelse med bistand. Den bistandsydende stat skal gøre sit yderste for at sikre koordination med den bistandssøgende stat inden offentliggørelse af oplysninger om bistand, jf. artikel 6.

Det er muligt for en bistandsydende stat at tilbyde bistand uden omkostninger for den bistandssøgende stat. Bistand kan dog også ydes mod refusion, og i disse tilfælde skal den bistandsydende stat have refusion for alle omkostninger i forbindelse med tjenesteydelser fra personer eller organisationer, der handler på vegne af staten, samt andre udgifter i forbindelse med bistanden, i den udstrækning at disse ikke afholdes direkte af den bistandssøgende stat. Refusion skal ske umiddelbart efter, at den bistandsydende stat har fremlagt anmodning om refusion. Der kan efterfølgende gives helt eller delvist afkald på refusion. Når en konventionskontraherende stat meddeler, at den er i stand til at yde bistand, vil betingelser om refusion samtidig skulle angives, jf. herved artikel 2, og artikel 7.

Artikel 8, fastslår, at den bistandssøgende stat skal give den bistandsydende stats personel og det personel, der arbejder på vegne af denne, de nødvendige privilegier, immunitet og udstyr til udførelse af deres bistandsopgaver.

Det fremgår i artikel 8, stk. 2, at personellet skal ydes immunitet over for anholdelse, tilbageholdelse og retsforfølgning, samt den bistandssøgende stats strafferetlige, civilretlige og administrative jurisdiktion, med hensyn til handlinger eller forsømmelse i forbindelse med udførelsen af deres pligter.

Endvidere skal det bistandsydende personel fritages for beskatning, afgifter, og lignende under udførelsen af bstanden bortset fra afgifter, der normalt er inkluderet i varepriser eller udførte tjenesteydelser.

Ydermere skal den bistandssøgende stat, jf. artikel 8, stk. 3, fritage den bistandsydende stat for beskatning, afgifter og lignende på udstyr og ejendele, som den bistandsydende stat bringer ind med det formål at yde bistand, samt give immunitet over for konfiskation, beslaglæggelse eller tvangsudlevering af udstyr og ejendele.

Artikel 8, foreskriver endvidere, at den bistandssøgende stat skal sikre tilbageleveringen og så vidt muligt rensning af udstyr. Derudover skal den bistandssøgende stat lette adgangen til, ophold på og afgang fra dens nationale territorium for den bistandsydende stats personel.

Alle der nyder privilegier og immunitet efter artikel 8, har pligt til at respektere den bistandssøgende stats love og bestemmelser, samt til ikke at blande sig i den bistandssøgende stats indre anliggender.

Artikel 8, er dog ikke til hinder for rettigheder og pligter for så vidt angår privilegier og immunitet, der følger af an-

dre internationale aftaler eller almindelig international ret., jf. artikel 8.

Der gives en konventionskontraherende stat mulighed for at erklære, at den ikke betragter sig helt eller delvist bundet af artikel 8, stk. 2, og 8, stk. 3, jf. artikel 8, stk. 9. Den bistandssøgende stats egne statsborgere er ikke omfattet af bestemmelserne.

Samtlige konventionskontraherende stater skal lette transporten gennem deres territorier af personel, udstyr og ejendele, der skal anvendes ved udførelsen af bistanden, jf. artikel 9.

Artikel 10, fastlægger, at de konventionskontraherende stater som udgangspunkt skal have et tæt samarbejde for at lette afgørelsen af tvistigheder og afviklingen af krav. Med mindre andet aftales, skal den bistandssøgende stat, for så vidt angår skader (dødsfald, personskade, skade på eller tab af ejendele samt skader på miljø), der opstår i forbindelse med udførelsen af bistanden, undlade at anlægge sag mod den bistandsydende stat eller andre, der handler på vegne af den bistandsydende stat. Endvidere skal den bistandssøgende stat påtage sig ansvaret for at behandle tvistigheder og krav, der bliver fremført af tredjemand mod den bistandsydende stat eller andre, der handler på vegne af den bistandsydende stat og i øvrigt holde disse uberørte af sådanne tvistigheder og krav. Endelig skal den bistandssøgende stat yde erstatning ved dødsfald eller personskade samt ved tab eller skade på udstyr eller materialer. Undtaget fra ovenstående er dog forsætlige forseelser begået af de personer, der forvolder død, personskade, tab eller anden skade. Artikel 10, forhindrer dog ikke erstatning eller skadesløsholdelse i henhold til internationale aftaler eller en stats nationale lovgivning, der finder anvendelse i denne forbindelse. Artikel 10, regulerer ikke forholdet mellem den bistandssøgende stat og dens egne statsborgere eller permanente indbyggere.

Der gives en konventionskontraherende stat mulighed for at erklære, at den ikke betragter sig helt eller delvist bundet af artikel 10, stk. 2, samt at den ikke, i tilfælde af forsæt eller grov uagtsomhed begået af personer, som har forårsaget død, personskade, tab eller skade vil anvende artikel 10, stk. 2.

Både den bistandssøgende og den bistandsydende stat kan til enhver tid anmode om ophør af bistand, der er ydet i henhold til denne konvention. Anmodningen skal fremsættes skriftligt og efter hensigtsmæssig konsultation. I samråd tilrettelægges afslutningen af bistanden, jf. artikel 11.

Gensidige rettigheder og pligter som følger af eksisterende internationale aftaler berøres ikke af Bistandskonventionen jf. artikel 12.

Det følger af artikel 13, stk. 1, at tvistigheder skal så vidt muligt bilægges ved forhandling eller på anden fredelig måde, som er acceptabel for parterne. Artikel 13, stk. 2, fastlægger proceduren for en sådan bilæggelse (arbitrage eller forelæggelse for den Internationale Domstol). Såfremt striden ikke kan bilægges inden for et år fra anmodning om forhandling, kan den efter anmodning blive henvist til voldgiftsavgørelse eller til afgørelse ved Den Internationale

Domstol. Artikel 13, stk. 3, hjemler mulighed for, at konventionskontraherende stater kan erklære, at de ikke ser sig for bundet af disse procedurer.

Bistandskonventionen træder i kraft tredivede dage efter, at tre stater har accepteret at være bundet af den. Konventionen træder i kraft for en stat tredivede dage efter samtykke er meddelt. Samtykke til at være bundet af konventionen meddeles ved underskrift eller ved deponering af et ratifikations-, accept- eller godkendelsesdokumenter, som deponeres hos depositaren, jf. artikel 14.

En stat kan inden konventionen træder i kraft erklære, at den vil bringe konventionen i anvendelse midlertidigt, jf. artikel 15.

Enhver konventionskontraherende stat kan fremkomme med forslag til ændring af Bistandskonventionen. Efterfølgende skal forslaget behandles på en konference. Vedtages ændringen af mindst to tredjedele af alle de konventionskontraherende stater bliver den nedskrevet i en protokol, der fremlægges til underskrift. Protokollen træder i kraft tredivede dage efter, at tre stater har erklæret sig bundet af den, jf. artikel 16.

Udtrædelse kan ske ved skriftlig meddelelse til depositaren og får virkning et år efter, at denne har modtaget meddelelsen, jf. artikel 17.

IAEA's generaldirektør er Bistandskonventionens depositar. Hertil knytter sig en række administrative forpligtelser som f.eks. at meddele de konventionskontraherende stater om deponeringer af ratifikationsdokumenter, erklæringer og tilbagekaldelser, jf. artikel 18.

Bistandskonventionen er affattet på følgende originalsprog: Arabisk, kinesisk, engelsk, fransk, russisk og spansk, jf. artikel 19.

3. Eksisterende aftaler mv. om bistand ved nukleare hændelser

Danmark har indgået en række bilaterale og internationale aftaler, der åbner mulighed for gensidig bistand i tilfælde af bl.a. nukleare hændelser. Aftalerne indeholder blandt andet regler, som fastlægger betingelserne for den eventuelle bistand. De væsentligste betingelser, herunder erstatningsansvar for evt. skade under hjælpeindsatsen og immunitet for udenlandsk personel gennemgås nærmere nedenfor.

Det drejer sig om aftalen mellem Danmark, Finland, Norge, Sverige og Island om samarbejde over statsgrænserne for at forhindre eller begrænse skader på mennesker eller ejendom eller i miljøet i tilfælde af ulykker (Nordiske redningsoverenskomst af 20. januar 1989). Denne aftale indebærer, at enhver af de kontraherende stater forpligter sig til i tilfælde af en ulykke eller ved overhængende risiko for en ulykke at yde fornøden bistand i overensstemmelse med sine muligheder og aftalens bestemmelser.

Ligeledes gælder det overenskomsten af 16. maj 1985 med Forbundsrepublikken Tyskland om ydelse af gensidig bistand ved katastrofer eller alvorlige ulykker. Bistanden efter denne overenskomst kan omfatte brandbekæmpelse,

bekæmpelse af nukleare og kemiske farer, sanitetshjælp, bjærgning eller nødreparationer.

Fælles for disse to aftaler er, at den bistandssøgende stat er afskåret fra at kræve erstatning fra den bistandsydende stat for skade, som den bistandsydende stats personel har påført den bistandssøgende stat. Ved skade hos tredjemand skal den bistandssøgende stat udrede erstatning overfor tredjemand. Begrebet skade omfatter også dødsfald.

Af artikel 5, stk. 2, i den nordiske redningsoverenskomst fremgår det, at den bistandssøgende stat skal yde den bistandsydende stat erstatning ved død eller personskaade, som påføres dennes mandskab, samt for tab eller skade på udrustning og materiel, som forårsages på den bistandssøgendes stats territorium som følge af den ydede bistand. I henhold til artikel 5, stk. 4, har den bistandssøgende stat ret til at gøre regreskrav gældende mod den bistandsydende personel, som har forårsaget skader forsætligt eller ved grov uagtsomhed.

I overenskomsten med Tyskland følger det af artikel 9, stk. 2, at den bistandssøgende stat ikke skal yde erstatning for død eller personskaade, som påføres den bistandsydende stats mandskab. Ligeledes fremgår det af overenskomstens artikel 8, stk. 1, at den bistandssøgende stat ikke skal yde erstatning for tab af eller skade på udrustning eller materiel, som forårsages på den bistandssøgendes stats territorium som følge af den ydede bistand. For denne overenskomst gælder der, at der kan gøres regreskrav gældende mod den bistandsydende stats personel efter dansk erstatningsrets almindelige regler (ved forsæt eller grov uagtsomhed). Ingen af aftalerne indeholder regler om strafferetlig immunitet.

Der eksisterer desuden på området en overenskomst af 17. oktober 1963 mellem Danmark, Finland, Norge, Sverige og IAEA om gensidig bistand i nødstilfælde i forbindelse med strålingsulykker. Artikel 4, stk. 1, i overenskomsten bestemmer, at den bistandssøgende stat er afskåret fra at kræve erstatning fra den bistandsydende stat for skade, som den bistandsydende stats personel har påført den bistandssøgende stat bortset fra skader forvoldt ved forsæt eller grov uagtsomhed. Ved skade hos tredjemand skal den bistandssøgende stat udrede erstatning overfor tredjemand, dog ikke, hvis skaden er sket med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

Af artikel 4, stk. 2, fremgår det, at den bistandssøgende stat skal yde den bistandsydende stat erstatning for død eller personskaade, som påføres dennes mandskab, samt for tab af eller skade på udrustning eller materiel, som forårsages på den bistandssøgendes stats territorium som følge af den ydede bistand. Der er mulighed for at gøre regres gældende overfor den bistandsydende stats personel, hvis skaden er sket ved forsæt eller grov uagtsomhed i henhold til artikel 4, stk. 5.

Vedrørende immunitet fremgår det af artikel 6, at den bistandssøgende stat skal yde personel fra den bistandsydende stat den immunitet, der er nødvendig for at sikre en hurtig løsning af de i aftalen nævnte opgaver om ydelse af bistand.

Danmark er desuden via medlemskabet af EU omfattet af Rådets beslutning af 8. november 2007 om indførelse af

en fællesskabsordning til fremme af styrket samarbejde om indsats på civilbeskyttelsesområdet (2007/779/EF) vedtaget i henhold til TEF art. 308 og EURATOM art 203. Hensigten med ordningen er bl.a. at bidrage til at sikre en bedre beskyttelse af først og fremmest personer, men også af miljø og ejendom, herunder kulturarven, i tilfælde af katastrofer eller større ulykker, dvs. naturkatastrofer, teknologiske ulykker, strålingsfare eller miljøulykker, der forekommer i eller uden for EU, herunder havforurening. Formålet med ordningen er at yde gensidig assistance efter anmodning i sådanne situationer og at forbedre koordineringen af indsatsen. Ordningen indeholder ingen bestemmelser om erstatningsansvar eller strafferetlig immunitet.

Der findes i dag ingen retningslinjer for, hvilke kriterier der skal være opfyldt, før Danmark anmoder om udenlandsk bistand. Det synes dog som en naturlig konsekvens, at de nationale ressourcer som udgangspunkt skal være udtømte, før der anmodes om bistand fra udlandet. Det forventes, at retningslinjerne i »Oslo Guidelines« fra 1994 - der er et sæt ikke-bindende FN-regler, som giver vejledning til bistands-søgende stater, om bl.a. hvilke krav der bør stilles til indrejse, ophold og udrejse af den bistandsydende stats personel - vil blive fulgt i forbindelse med, at forsvarsministeren træffer beslutning om udarbejdelse af regler for modtagelse af international katastrofebistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde.

4. Lovforslagets indhold

De ovenfor nævnte aftaler er enten bilaterale eller multilaterale aftaler med et begrænset antal af lande i umiddelbar nærhed af Danmark. Aftalerne dækker såvel nukleare som andre hændelser. Med Bistandskonventionen tilvejebringes rammerne for et internationalt samarbejde i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde. Det er i den sammenhæng Forsvarsministeriets vurdering, at der er behov for en samlet regulering af området. Med dette forslag til gennemførelseslov vil der blive tilvejebragt hjemler til sikring af modtagelse af udenlandsk bistand i tilfælde, hvor Danmark ikke selv har kapacitet til at løse opgaven.

Lovforslaget har til formål at muliggøre Danmarks ratifikation af Det Internationale Atom Energi Agenturs (IAEA) konvention af 26. september 1986 om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde (efterfølgende »Bistandskonventionen«). Lovforslagets bestemmelser finder kun anvendelse ved udførelsen af bistand i henhold til Bistandskonventionen og ikke anden virksomhed.

Med lovforslaget tilvejebringes den nødvendige lovhjemmel til at afholde udgifter i forbindelse med erstatningskrav samt at give immunitet over for anholdelse, tilbageholdelse og retsforfølgning, samt den bistandssøgende stats strafferetlige, civilretlige og administrative jurisdiktion, med hensyn til handlinger eller forsømmelser i forbindelse med udførelsen af deres pligter og skatte- og afgiftsfritagelse til den bistandsydende stats personel.

Det skal her fremhæves, at lovforslagets bestemmelser vedrørende immunitet og erstatning omfatter alt personel fra den bistandsydende stat, herunder også danske statsborger,

der deltager i en bistandsydende operation i Danmark som en del af den bistandsydende stats personel. »Den bistands-søgende stats« (dvs. Danmarks) eget personel er derimod ikke omfattet af reglerne. Afgørende for, om man her anses som en del af den bistandsydende stats personel, er altså ikke statsborgerskab eller lign., men derimod, om man er udsendt af den bistandsydende stat, som en del af dennes personel. Baggrunden for, at immuniteten udstrækkes til også at omfatte danske statsborgere, der yder bistand som en del af den bistandsydende stats personel, er et ønske om, at enhver person udsendt af den bistandsydende stat sikres ens behandling uanset nationalitet.

Endelig giver lovforslaget forsvarsministeren bemyndigelse til at udarbejde regler for modtagelse af international katastrofebistand i Danmark i henhold til Bistandskonventionens bestemmelser i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde.

Det følger af Bistandskonventionens artikel 8, stk. 2, at i tilfælde af, at Danmark anmoder om bistand fra udlandet, skal den bistandsydende stats personel, for at være omfattet af den beskyttelse der følger af artikel 8, være blevet bekendtgjort for (anmeldt) og godkendt af de danske myndigheder.

Anmeldelse (»bekendtgørelse«) af det bistandsydende personel skal ske skriftligt til forsvarsministeren, der ligeledes meddeler en eventuel godkendelse. Efter behørig anmeldelse og godkendelse har den bistandsydende stats personel ret til at rejse ind i, tage ophold i og forlade Danmark med assistance fra forsvarsministeren. For at lette indrejse, ophold i og udrejse af Danmark er den bistandsydende stats personel undtaget fra regler, der fastsætter krav om pas, visum og andre regler, der begrænser eller hindrer indrejse eller udrejse samt udenlandske personers ophold i Danmark. Den bistandsydende stats personel kan ikke opnå ret til permanent ophold i Danmark. I det omfang formålet med indrejse og udrejse for den bistandsydende stats personel er at yde bistand til Danmark, kræves det, at den bistandsydende stats personel har en personlig eller kollektiv ordre fra den bistandsydende stat om at yde bistand til Danmark samt et personligt identitetskort udstedt af de behørig myndigheder i den bistandsydende stat, jf. retningslinjerne i »Oslo Guidelines«.

4.1. Erklæringer om, at visse af konventionens bestemmelser ikke finder anvendelse

I forbindelse med Danmarks ratifikation af Bistandskonventionen har der været overvejelser om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang, Danmark skal erklære, at Danmark ikke betragter sig som bundet helt eller delvist af én eller flere af konventionens bestemmelser, hvilket vil indebære en vis begrænsning af konventionens anvendelsesområde. Dette giver konventionen eksplicit mulighed for i en række bestemmelser.

Regeringen har til hensigt at erklære, at Danmark ikke anser sig for bundet af Bistandskonventions artikel 8, stk. 2, litra a, jf. artikel 8, stk. 9, vedrørende privilegier og immunitet samt artikel 10, stk. 2, jf. artikel 10, stk. 5, ved-

rørende krav og erstatning i tilfælde af handlinger, der er groft uagtsomme eller forsætlige samt skader og dødsfald, der er forårsaget af forsætlige eller groft uagtsomme handlinger. Nedenfor belyses nærmere de overvejelser, der har været i forbindelse med en evt. udnyttelse af adgangen til at erklære sådanne undtagelser med hensyn til anvendelsen af konventionens artikel 8 (Privilegier, immunitet og udstyr) og artikel 10 (Krav og erstatning).

Det bemærkes, at 20 lande har afgivet erklæringer for så vidt angår ikke-anvendelse af artikel 8, stk. 2, jf. artikel 8, stk. 9, heraf har et land dog kun erklæret, at artikel 8, stk. 2, litra a ikke finder anvendelse, og ikke litra b. 8 lande har formuleret specielle undtagelser i erklæringer vedrørende artikel 8, stk. 2 eller henvist til national lovgivning. 27 lande har undtaget sig fra anvendelsen af artikel 10, stk. 2, jf. artikel 10, stk. 5.

4.1.1 Immunitet

Bistandskonventionens artikel 8, stk. 1, fastslår, at den bistandssøgende stat skal give den bistandsydende stats personel og det personel, der arbejder på vegne af den bistandsydende stat, de nødvendige privilegier, immunitet og udstyr til udførelsen af deres bistandsopgaver. Det specificeres yderligere i artikel 8, stk. 2, litra a, at personellet skal ydes immunitet over for anholdelse, tilbageholdelse og retsforfølgning samt den bistandssøgende stats strafferetlige, civilretlige og administrative jurisdiktion med hensyn til handlinger og forsømmelser i forbindelse med udførelsen af deres pligter.

Det må antages, at konventionens begreb tilbageholdelse i dansk ret omfattes af begrebet anholdelse og de gældende reglerne herfor.

I henhold til artikel 8, stk. 9, har en konventionskontraherende stat mulighed for at erklære, at den ikke betragter sig helt eller delvist bundet af artikel 8, stk. 2.

Regeringen har til hensigt, at Danmark i forbindelse med ratifikationen afgiver en erklæring, hvoraf det fremgår, at artikel 8, stk. 2, litra a, ikke finder anvendelse, dvs. at Danmark ikke er bundet heraf, idet der ikke bør ydes fuld immunitet til personel udsendt af den bistandsydende stat for handlinger, der er begået forsætligt eller groft uagtsomt. Således vil der kun blive ydet immunitet overfor personellet i forbindelse med simple uagtsomme handlinger.

Baggrunden herfor er et ønske om, at der også i katastrofesituationer udøves et fornuftsmæssigt skøn og almindelig agtpågivenhed. Ligeledes kan man forestille sig situationer, hvor omfanget af den skadevoldende handling er så stort, at opretholdelse af immunitet i et sådant tilfælde vil få uoverskuelige økonomiske konsekvenser for den bistandssøgende stat. Som eksempel på et sådant tilfælde kan nævnes en situation, hvor det bistandsydende personel, som et led i bistanden, med maskinel graver et hul i jorden velvidende, at der løber en olieledning på stedet, hvor gravearbejdet foretages. Under gravearbejdet rammes olieledningen og som følge deraf, går der hul på olieledningen, hvorved der forårsages en omfattende skade på miljøet. Danmark vil i denne situation kunne holde den bistandsydende stats

personel erstatningsansvarlig for det økonomiske tab, som olieforureningen har medført.

Konsekvensen af en sådan dansk undtagelseserklæring er, at Danmark på det strafferetlige område forbeholder sig retten til at retsforfølge personel udsendt af den bistandsydende stat for handlinger begået forsætligt eller groft uagtsomt.

Lovforslagets bestemmelser om immunitet finder kun anvendelse i forbindelse med det bistandsydende personels hverv i henhold til Bistandskonventionen, og dermed ikke i forbindelse med handlinger, der sker i fritiden. Som eksempel kan nævnes den situation, hvor en person tilhørende det bistandsydende personel spirituspåvirket i sin fritid fører et motorkøretøj og forårsager et trafikuheld med både person- og tingsskade til følge. I den pågældende situation vil personen fra det bistandsydende personel ikke have immunitet.

4.1.2. Skatte- og afgiftsfritagelse

Det følger af Bistandskonventionens artikel 8, stk. 2, litra b, at den bistandssøgende stat skal yde den bistandsydende stats personel og det personel, der arbejder på vegne af den bistandsydende stat, fritagelse for beskatning, afgifter, og lign. bortset fra afgifter, der normalt er inkluderet i varepriser eller udførte tjenesteydelser.

I henhold til artikel 8, stk. 9, har en konventionskontraherende stat mulighed for at erklære, at den ikke betragter sig helt eller delvist bundet af artikel 8, stk. 2.

Ifølge de gældende danske regler på området, er der ikke hjemmel til generelt at fritage udlændinge, som yder bistand i Danmark for skat og afgifter, som beskrevet i konventionen, hvorfor der har været overvejelser om at afgive en sådan erklæring for så vidt angår anvendelsen af denne bestemmelse i henhold til muligheden herfor i artikel 8, stk. 9.

I henhold til de gældende skatteregler vil bistandsydende personel, der yder bistand her i landet, som udgangspunkt være fritaget for at betale skat, så længe opholdet er på mindre end 6 måneder. Overskrides de 6 måneder, skal der betales skat i Danmark fra første opholdsdag.

For at undgå tvivl om situationer hvor opholdet varer mere end 6 måneder, skabes der ved lovforslaget hjemmel til, at bistandsydende personel er skattefritaget under deres ophold i Danmark.

Af konventionens artikel 8, stk. 2, b, fremgår det ligeledes, at personellet skal fritages for afgifter, bortset fra afgifter, der normalt er inkluderet i varepriser eller udførte tjenesteydelser.

Langt de fleste afgifter i Danmark er inkluderet i prisen. Til illustration kan nævnes moms, punktafgifter (cigaretter, øl, vin, spiritus etc.) og miljøafgifter (vand, el etc.). Med andre ord vil almindelige husholdningsindkøb bestå af varer, hvor afgiften er inkluderet i prisen. Enkelte afgifter er dog ikke inkluderet i prisen, f.eks. er vægtafgiften en afgift, som opkræves og betales løbende, så længe man er ejer af køretøjet.

Lovforslagets § 5, indeholder hjemmel til, at skatteministeren kan fritage det bistandsydende personel for afgifter, der ikke er inkluderet i prisen. Idet langt de fleste afgifter

er inkluderet i prisen, forventes det, at bemyndigelsen til skatteministeren kun vil finde anvendelse i særlige tilfælde.

Regeringen agter på baggrund af ovennævnte ikke at tage forbehold for anvendelsen af artikel 8, stk. 2, litra b, jf. artikel 8, stk. 9. Med lovforslaget tilvejebringes således den nødvendige lovhjemmel til at give skatte- og afgiftsfritagelse for personellet i forbindelse med udførelsen af deres bistandsopgaver, hvilket er i overensstemmelse med Bistandskonventionen.

Det følger af artikel 8, stk. 3, litra a, i Bistandskonventionen, at den bistandsydende stat skal fritages for beskatning, afgifter og lignende på udstyr og ejendele, som den bistandsydende stat bringer ind med det formål at yde bistand.

Når overførslen af udstyr og ejendele foretages af en udenlandsk myndighed fra et andet EU-land, uden at der sker en overdragelse af det pågældende udstyr m.m., vil der ikke blive udløst dansk momspligt. Dette skyldes, at man ikke kan anse den udenlandske stat for en afgiftspligtig person.

Indføres udstyr m.m. fra et tredjeland, er udstyret momsfritaget i samme omfang, som der er toldfrihed, jf. momslovens § 36, stk. 1, nr. 1. En momsfritagelse for udstyr m.m. fra tredjelande er alene en konsekvens af toldreglerne.

Toldfritagelse sker i henhold til EU's bestemmelser om midlertidig indførsel. Bestemmelserne findes i Kommissionens forordning nr. 2454/93 af 2. juli 1993 om visse gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning nr. 2913/92 om indførelse af en EF-toldkodeks, kapitel 5, jr. artikel 565.

Efter bestemmelsen kan der bevilges fuldstændig (midlertidig) toldfritagelse for katastrofeudstyr, der anvendes til foranstaltninger til bekæmpelse af katastrofer m.m., der berører Fællesskabets toldområde. Katastrofeudstyret kan forblive under ordningen for den midlertidige indførsel i 24 måneder. Er der behov for indførsel i endnu længere tid, kan SKAT, efter anmodning forlænge fristen.

Efter Rådets forordning nr. 918/83 om en fællesskabsordning vedrørende fritagelse for import- og eksportafgifter kan der i øvrigt indrømmes toldfritagelse for varer, der er beregnet til katastroferamte.

Efter Bistandskonventionens artikel 8, stk. 3, litra b, skal den bistandssøgende stat give immunitet over for konfiskation, beslaglæggelse eller tvangsudlevering (hvorved må forstås edition, jf. Retsplejelovens § 804) af det i Bistandskonventionens artikel 8, stk. 3, litra a, omhandlende udstyr og ejendele.

4.1.3. Erstatningskrav

Efter Bistandskonventionens artikel 10, stk. 1, skal de konventionskontraherende stater have et tæt samarbejde for at lette afgørelsen af tvistigheder og afviklingen af krav.

Medmindre andet aftales, skal den stat, der søger bistand, for så vidt angår skader (dødsfald, personskade, tingsskade eller miljøskade), der opstår i forbindelse med udførelsen af bistanden, undlade at anlægge sag mod den bistandsydende stat eller andre, der handler på vegne af denne. Endvidere skal den bistandssøgende stat påtage sig ansvaret for at

behandle tvistigheder og krav, der bliver fremført af tredjemand mod den bistandsydende stat eller andre, der handler på vegne af staten, samt friholde staten m.fl. for sådanne tvistigheder og krav. Endelig skal den bistandssøgende stat yde den bistandsydende stat m.fl. erstatning i tilfælde af dødsfald eller personskade samt ved tab eller skade på udstyr eller materialer, jf. artikel 10, stk. 2.

Bestemmelsen omhandler ansvar i enhver situation. Det følger dog af sidste led i artikel 10, stk. 2, at forsætlige forseelser begået af skadevolder er undtaget.

I henhold til artikel 10, stk. 5, har en konventionskontraherende stat mulighed for at erklære, at den ikke, i tilfælde af grov uagtsomhed begået af personer, som har forårsaget død, personskade, tab eller skade, vil anvende stk. 2, hverken helt eller delvist.

Lovforslagets § 6, stk. 3, bygger på, at Danmark i henhold til artikel 10, stk. 5, litra b, erklærer, at artikel 10, stk. 2, ikke finder anvendelse i forbindelse med groft uagtsomme handlinger, således at afgrænsningen bringes i overensstemmelse med den sondring, der gælder i erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2, nr. 1.

Udnyttelsen af adgangen til at gøre en konkret undtagelse fra anvendelsen af ovennævnte artikel med hensyn til groft uagtsomme handlinger vil således udelukke, at Danmark – når staten optræder som bistandssøgende stat ved en nuklear ulykke eller et radiologisk nødstilfælde – vil blive erstatningsansvarlig for skader, der overgår den bistandsydende stat m.fl. på dansk territorium under udførelsen af bistanden, hvis skaden forvoldes ved forsæt eller grov uagtsomhed. Danmarks erstatningsansvar vil således begrænse sig til skader, hvor skadevolder højest har udvist simpel uagtsomhed i relation til den indtrådte skade.

Tilsvarende vil Danmark alene skulle friholde den bistandsydende stat m.fl. for tredjemands krav i forbindelse med udførelsen af bistanden, hvis disse krav ikke har deres udspring i forsætlig eller grov uagtsom skadevoldelse, jf. i øvrigt bemærkningerne til lovforslagets § 6, stk. 1-3.

Forbeholdet i lovforslagets § 6, stk. 3, er således begrundet i, at det forventes at have en adfædsregulerende virkning, at der i tilfælde af en skadevoldende handling, som er forårsaget forsætligt eller groft uagtsomt, søges erstatning hos skadevolder, mens forsvarsministeren udbetaler erstatning i alle andre situationer.

Henset til, at der kun gives den bistandsydende stats personel m.fl. delvis immunitet overfor retsforfølgning, jf. ovenfor, indebærer det samtidig, at tredjemand (skadelidte) i henhold til hovedreglen i dansk erstatningsret vil kunne rette et erstatningskrav mod den bistandsydende stat (skadevolder) eller andre, der handler på vegne af denne, når handlingen er forvoldt forsætligt eller groft uagtsomt.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Idet det forudsættes, at risikoen for en nuklear ulykke eller radiologisk nødstilfælde er minimal eller i bedste fald hypo-

tetisk, er der ikke opgjort provenumæssige konsekvenser af skattefritagelsen og en evt. afgiftsfritagelse.

Forslaget vil, i tilfælde af at Danmark som bistandssøgende stat anmoder en anden stat om bistand, kunne medføre en merudgift til erstatning for skader forvoldt ved simpel uagtsomhed. Udgifterne skønnes dog ikke at kunne udgøre et større beløb.

Det følger af Bistandskonventionens artikel 7, at bistand kan ydes uden omkostninger for den bistandssøgende stat. Ved vurderingen af, om bistand skal ydes med eller uden krav om refusion, skal den bistandsydende stat blandt andet lægge vægt på beskaffenheden af den nukleare ulykke eller det radiologiske nødstilfælde, oprindelsesstedet for ulykken, behovene i udviklingslande eller lande uden nukleare installationer samt andre faktorer.

I hvert enkelt tilfælde vil den bistandsydende stat derfor skulle overveje, om der skal opstilles betingelser for ydelsen af bistand, så som krav om refusion, ligesom den bistandssøgende stat skal overveje, om den ønsker at modtage bistanden under de givne vilkår.

Det vil derfor alene være i den konkrete situation, at det kan afgøres i hvilket omfang ydelse eller modtagelse af bistand vil påføre den danske stat udgifter.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for Stat, kommune og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for Stat, kommune og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen i stk. 1 indebærer, at Folketinget efter grundlovens § 19, stk. 1, giver samtykke til, at regeringen på Danmarks vegne kan ratificere konventionen om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde (Bistandskonventionen).

Til § 2

Det foreslås, at forsvarsministeren kan fastsætte regler for modtagelse af international katastrofebistand i Danmark i henhold til konventionens bestemmelser i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde.

Til § 3

Det foreslås, at der tages forbehold således, at artikel 8,

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder mv.

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder m.v.:

Dansk Dekommissionering, Finansministeriet, Forskningscenter Risø, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Ministeriet for videnskab, teknologi og udvikling, Skatteministeriet, Statens Institut for Strålehygiejne, Statsministeriet og Udenrigsministeriet.

11. Sammenfattende skema

stk. 2, litra a, ikke finder anvendelse for så vidt angår handlinger, der er forsætlige eller groft uagtsomme. Dette sker i overensstemmelse med konventionens artikel 8, stk. 9.

Det følger heraf, at immuniteten ikke omfatter den situation, hvor den bistandsydende stats personel eller det personel, der arbejder på vegne af den bistandsydende stat har handlet forsætligt eller groft uagtsomt i forbindelse med udførelsen af deres bistandsopgaver. Hvis en person tilhørende den bistandsydende stats personel har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, kan vedkommende anholdes og retsforfølges i Danmark i henhold til gældende dansk lovgivning.

Bestemmelsen gælder for alt personel fra den bistandsydende stat uanset deres nationalitet i det omfang, de er udsendt af den bistandsydende stat.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger anført i kapitel 4.1.1 vedr. immunitet.

Til § 4

I henhold til Bistandskonventionens artikel 8, stk. 2, litra b, skal den bistandsydende stats personel og det personel, der arbejder på vegne af den bistandsydende stat, fritages for beskatning, afgifter, og lignende under udførelsen af bistanden bortset fra afgifter, der normalt er inkluderet i varepriser eller udførte tjenesteydelser.

Det foreslås, at skatteministeren fritager den bistandsydende stats personel, og det personel der arbejder på vegne af den bistandsydende stat, og som yder bistand i Danmark, for skat i forbindelse med udførelsen af deres bistandsopgaver. Med henvisningen til kildeskattelovens § 1, præciseres det, at skattefritagelsen omfatter personer, som er hjemmehørende i udlandet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger anført i kapitel 4.1.2. vedrørende skatte- og afgiftsfritagelse.

Til § 5

I den foreslåede bestemmelse i § 5, er der hjemmel til, at skatteministeren i henhold til Bistandskonventionens artikel 8, stk. 2, litra b, fritager det samme personel som nævnt i § 4, for afgifter, bortset fra afgifter, der normalt er inkluderet i varepriser eller udførte tjenesteydelser.

Idet langt de fleste afgifter er inkluderet i prisen forventes bemyndigelsen til skatteministeren kun at blive udnyttet i særlige tilfælde. I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger anført i kapitel 4.1.2. vedr. skatte- og afgiftsfritagelse.

Til § 6

Til stk. 1

Det følger af konventionens artikel 10, at den bistandsøgende stat er forpligtet til at udrede erstatning over for tredjemænd, der måtte have krav mod den bistandsydende stat eller andre, der handler på vegne af denne.

Medmindre andet aftales, skal den bistandsøgende stat, for så vidt angår dødsfald eller personskaade, skade på eller tab af ejendele, eller skade på miljøet, der opstår ved tilvejebringelsen af den anmodede bistand, påtage sig ansvaret for at behandle tvistigheder og krav, der bliver fremført af tredjemand mod den bistandsydende stat eller andre, der handler på vegne af staten, samt holde den bistandsydende stat m.fl. uberørt af sådanne tvistigheder og krav, jf. artikel 10, stk. 2, litra b og c.

På den baggrund foreslås det, at forsvarsministeren udbetaler erstatning for dødsfald eller skader, som den bistandsydende stat eller personer eller andre juridiske personer,

der handler på vegne af denne, forvolder under udførelsen af bistandsopgaver, og som efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler medfører erstatningspligt, jf. dog den foreslåede bestemmelse i stk. 3.

Til stk. 2

Det følger af Bistandskonventionens artikel 10, stk. 2, litra d, at den bistandsøgende stat skal yde den bistandsydende stat eller personer eller andre juridiske personer, der handler på vegne af denne, erstatning ved dødsfald eller personskaade samt ved tab eller skade på udstyr eller materialer der bruges i forbindelse med bistandsydelsen.

Det foreslås, at forsvarsministeren i overensstemmelse med ovennævnte udbetaler erstatning, jf. dog den foreslåede bestemmelse i stk. 3.

Til stk. 3

I overensstemmelse med konventionens artikel 10, stk. 5, litra b foreslås det, at det erklæres, at artikel 10, stk. 2 ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor dødsfald, personskaade, tab eller skade er forvoldt ved grov uagtsomhed. Forsætlige forseelser begået af skadevolder er allerede undtaget, jf. sidste led i artikel 10, stk. 2. Denne undtagelse betyder således, at dødsfald og skader forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed ikke er omfattet af den foreslåede erstatningsbestemmelse i lovforslagets § 6, stk. 1 og 2.

Undtagelsen angår både erstatningskrav mod den bistandsydende stat, jf. lovforslagets § 6, stk. 1, og den bistandsydende stats erstatningskrav, jf. lovforslagets § 6, stk. 2.

De foreslåede bestemmelser i stk. 1-3 gælder for alt personel fra den bistandsydende stat uanset deres nationalitet i det omfang, de er udsendt af den bistandsydende stat.

I tilfælde af hvor død, personskaade, tab eller skade er forvoldt ved forsæt eller grov uagtsomhed gælder dansk rets almindelige erstatningsretlige regler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger anført i kapitel 4.1.3. vedrørende erstatningskrav.

Til § 7

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juni 2008.

Til § 8

Det fastslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland men at den ved kongelig anordning kan sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.